

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 28 февруари 2023 година

Соопштение за печат

Позначајни движења во платниот биланс¹ во четвртиот квартал од 2022 година

Во четвртиот квартал од 2022 година, во тековните трансакции со нерезидентите е остварен дефицит од 246,2 милиона евра, како резултат на дефицитот во размената на стоки и кај салдото на примарниот доход. Кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи врз основа на директни инвестиции, заеми и трговски кредити, а нето-одливи врз основа на валути и депозити и портфолио-инвестиции.

Основни компоненти на платниот биланс на Република Северна Македонија (во милиони евра)

	тековна година					претходна година					квартална промена		годишна промена		збирна промена	
	Кв.1 2022	Кв.2 2022	Кв.3 2022	Кв.4 2022	Кв.1-Кв.4 2022	Кв.1 2021	Кв.2 2021	Кв.3 2021	Кв.4 2021	Кв.1-Кв.4 2021	милиони евра	%	милиони евра	%	милиони евра	%
Тековна сметка	-388.8	-234.0	96.6	-246.2	-772.4	-41.5	-102.9	110.6	-332.6	-366.4	-342.8	...	86.4	-26.0	-406.1	...
Стоки	-850.3	-899.4	-881.4	-821.7	-3,452.8	-504.3	-564.1	-504.6	-797.3	-2,370.3	59.8	-6.8	-24.4	3.1	-1,082.4	45.7
Услуги	169.6	162.3	328.9	80.0	740.8	192.5	128.6	141.9	32.9	495.9	-248.9	-75.7	47.2	...	244.9	49.4
Примарен доход	-138.7	-136.9	-137.2	-145.3	-558.1	-128.8	-133.6	-128.7	-130.2	-521.3	-8.1	5.9	-15.2	11.6	-36.8	7.1
Секундарен доход	430.5	639.9	786.4	640.8	2,497.6	399.2	466.2	602.0	562.0	2,029.4	-145.6	-18.5	78.8	14.0	468.2	23.1
Капитална сметка	0.2	-0.6	-1.1	-2.1	-3.6	0.2	2.5	0.0	4.4	7.1	-1.0		-6.6		-10.8	
Финансиска сметка	-386.8	-207.6	129.5	-254.2	-719.1	-32.4	-82.8	136.9	-319.1	-297.3	-383.7		64.9		-421.7	
<i>Позначајни компоненти:</i>																
Директни инвестиции	-111.7	-137.7	-181.8	-239.0	-670.2	21.8	-206.4	-13.8	-189.1	-387.5	-57.2		-49.9		-282.7	
Нето-стекнување средства	394.2	-0.4	163.0	-424.2	132.7	339.0	9.8	118.2	-279.7	187.3	-587.2		-144.4		-54.6	
Сопственички капитал	7.6	16.6	13.1	21.6	58.9	45.9	2.3	12.0	-15.2	45.1	8.4		36.7		13.8	
Рейнвестирање на добивка	2.6	0.9	1.3	2.6	7.4	6.7	6.7	6.7	6.7	26.9	1.3		-4.1		-19.5	
Должнички инструменти	384.0	-17.9	148.6	-448.3	66.4	286.3	0.7	99.5	-271.3	115.3	-596.9		-177.1		-48.9	
Нето-создавање обврски	505.9	137.3	344.9	-185.1	802.9	317.2	216.1	132.0	-90.6	574.8	-530.0		-94.5		228.1	
Сопственички капитал	13.9	68.6	108.8	115.9	307.2	29.9	31.3	48.6	52.4	162.3	7.1		63.5		144.9	
Рейнвестирање на добивка	84.2	67.2	29.1	-191.5	-11.0	20.8	20.8	20.8	20.8	83.2	-220.6		-212.3		-94.2	
Должнички инструменти	407.8	1.5	207.0	-109.5	506.7	266.5	164.0	62.6	-163.8	329.3	-316.5		54.3		177.4	
Портфолио-инвестиции	26.4	69.1	-221.7	74.1	-52.1	-636.9	8.6	477.4	34.9	-115.9	295.9		39.2		63.8	
Валути и депозити	24.3	118.5	133.7	107.5	383.9	27.6	119.7	146.7	139.1	433.1	-26.2		-31.7		-49.2	
Заеми	53.5	-34.9	-175.1	-210.0	-366.4	-19.1	-147.2	17.9	-100.5	-248.9	-34.9		-109.5		-117.5	
Трговски кредити	-5.1	-86.1	-79.6	-110.2	-281.0	-38.3	48.0	5.2	-135.7	-120.8	-30.6		25.5		-160.2	
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	0.0	0.2	0.4	0.1	0.7	0.0	0.0	163.4	0.0	163.4	-0.3		0.1		-162.8	
Девизни резерви	-373.5	-132.7	654.0	123.8	271.6	611.5	94.5	-333.5	-67.9	304.7	-530.3		191.6		-33.1	

...* процентуалната промена е над 100.

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства. Во податоците за девизните резерви се исклучени ценовните промени и курсните разлики.

Извор: НБРСМ.

¹ Платниот биланс претставува статистички извештај којшто систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со странство за определен временски период, односно ги сумира тековните, капиталните и финансиските трансакции помеѓу резидентите и нерезидентите.

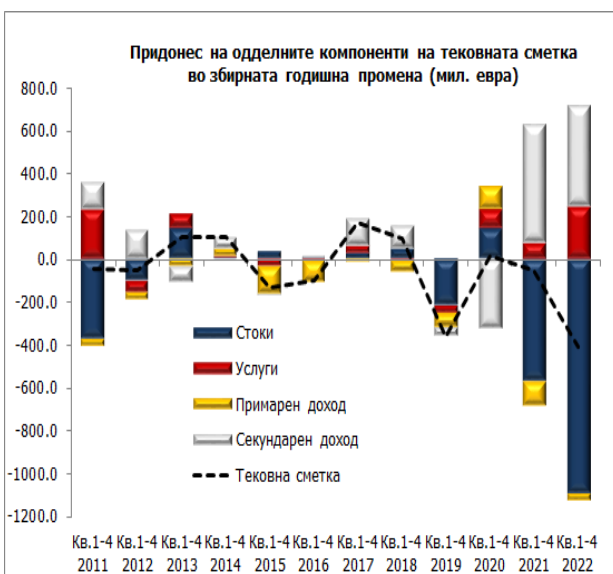
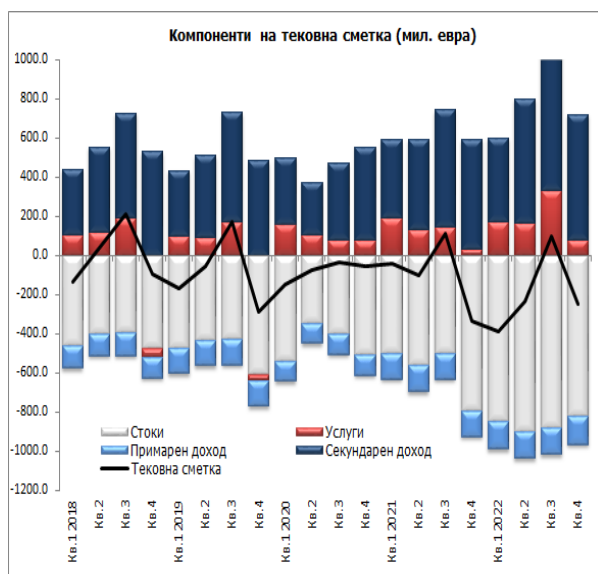
Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Тековна сметка

Од аспект на движењата остварени кај одделните компоненти на тековната сметка, во четвртиот квартал од 2022 година, во тековните трансакции со нерезидентите, дефицитите остварени кај стоковната размена (821,7 милиони евра) и кај примарниот доход (145,3 милиони евра) делумно беа неутрализирани со нето-приливите кај секундарниот доход и размената на услуги (640,8 и 80 милиони евра, соодветно).

Наспроти остварениот суфицит во тековната сметка, во третиот квартал од 2022 година (96,6 милиони евра), во четвртиот квартал е забележан дефицит од 246,2 милиона евра, што претставува вообичаено квартално поместување. Оваа промена е главно резултат на намалените нето-приливи кај подбилансот на услуги и секундарниот доход (248,9 милиони евра и 145,6 милиони евра, соодветно), во услови на намалени нето-одливи кај стоковната размена (59,8 милиони евра).

Во споредба со четвртиот квартал од минатата година, дефицитот во тековната сметка е намален за 86,4 милиони евра, што во најголем дел се должи на повисокиот суфицит кај секундарниот доход, каде што нето-приливите се зголемени за 78,8 милиони евра и кај размената на услуги (47,2 милиона евра). Зголемен дефицит е забележан во стоковната размена (за 24,4 милиони евра) и кај примарниот доход (15,2 милиона евра).

Извор: НБРСМ.

Во 2022 година, дефицитот во тековната сметка изнесува 772,4 милиони евра, што е повисоко ниво за 406,1 милион евра во однос на 2021 година, речиси во целост како резултат на повисокиот дефицит во стоковната размена (1.082,4 милиони евра), а умерен ефект има и проширувањето на дефицитот кај примарниот доход (36,8 милиони евра). Од друга страна, кај останатите категории се забележуваат поволни остварувања, односно зголемување на суфицитот кај секундарниот доход и кај размената на услуги (за 468,2 милиона евра и 244,9 милиони евра, соодветно).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Финансиска сметка

Во четвртиот квартал од 2022 година, кај финансиските трансакции со нерезидентите се остварени нето-приливи од 254,2 милиона евра. Позначителни нето-приливи се остварени кај директните инвестиции (239 милиони евра), заемите (210 милиони евра) и трговските кредити (110,2 милиона евра), додека нето-одливи се забележани кај валутите и депозитите (107,5 милиони евра) и портфолио-инвестициите (74,1 милион евра). Девизните резерви се зголемени за 123,8 милиони евра.

Кај директните инвестиции, во четвртиот квартал, се остварени нето-приливи од 239 милиони евра. Анализирани по компоненти, ваквите остварувања се резултат на нето-приливите кај меѓукомпанискиот долг (338,8 милиони евра) и кај сопственичкиот капитал (94,3 милиони евра), при нето-одливи кај реинвестирањето на добивката (194,1 милион евра). Во 2022 година, врз основа на директни инвестиции се остварени нето-приливи во износ од 670,2 милиона евра, што е зголемување за 282,7 милиони евра во споредба со 2021 година. Притоа, во 2022 година, нето-приливи се евидентирани кај компонентите: меѓукомпаниски долг (440,3 милиони евра) и сопственички капитал (248,3 милиони евра), наспроти нето-одливи кај реинвестираната добивка (18,4 милиони евра).

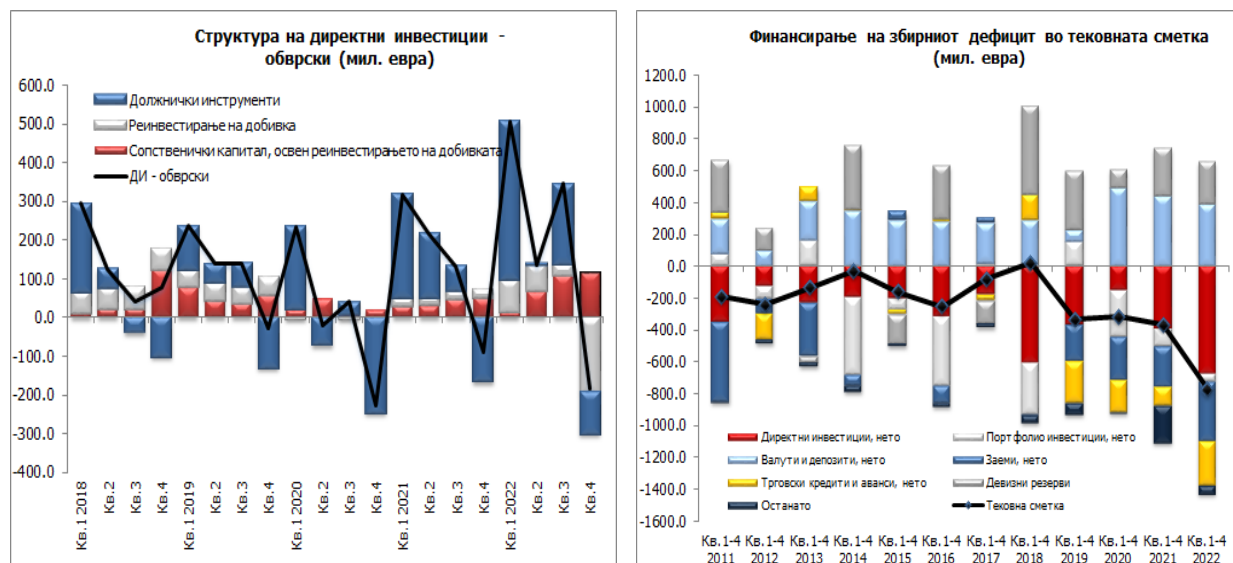
Нето-обврските врз основа на портфолио-инвестиции, во четвртиот квартал од годината, се намалени за 74,1 милион евра. Ваквата промена во најголем дел се должи на зголемените вложувања на резидентите во странски сопственички и должнички хартии од вредност, и тоа од страна на депозитните институции – вложувања во странски должнички хартии од вредност (39,9 милиони евра), како и од страна на останатите финансиски корпорации – вложувања во сопственички и во должнички хартии од вредност (25,2 милиона евра и 8,4 милиони евра, соодветно).

Во четвртиот квартал од 2022 година, нето-приливите врз основа на заеми од 210 милиони евра во најголем дел се резултат на нето-приливите кај секторот „држава“ (112,9 милиони евра), а во помал дел и кај останатите сектори² (69,2 милиона евра) и нето-приливите од специфичните активности на централната банка поврзани со управувањето со девизните резерви (30,6 милиони евра), наспроти нето-одливите од 2,8 милиона евра кај секторот „останати депозитни институции“. Збирно за 2022 година, нето-приливите врз основа на заеми изнесуваат 366,4 милиони евра, со позначителни нето-приливи кај централната банка (204,4 милиони евра), но и кај останатите сектори (97,6 милиони евра) и секторот „држава“ (89,3 милиони евра), при нето-одливи кај секторот „депозитни институции“ (24,8 милиони евра).

² Останатите сектори опфаќаат: останати финансиски институции, нефинансиски претпријатија, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

Остварените нето-приливи од директни инвестиции (670,2 милиона евра), заеми (366,4 милиона евра), трговски кредити (281 милион евра) и портфолио-инвестиции (52,1 милион евра) ги надминаа нето-одливите врз основа на валути и депозити (383,9 милиони евра), што овозможи целосно финансирање на дефицитот на тековната сметка од 772,4 милиони и раст на девизните резерви за 271,6 милиони евра.

Ревизии на податоците

Податоците за платниот биланс во ова соопштение содржат редовна ревизија на податоците за периодот јануари – септември 2022 година заради унапредување на нивниот квалитет. Притоа, ревизијата на податоците придонесе за намалување на дефицитот во тековната сметка за 40,2 милиона евра, главно како резултат на подобрите остварувања во подбилансот на примарниот доход (намален дефицит за 33,9 милиони евра), во размената на услуги и кај секундарниот доход (зголемувањето на суфицитот за 5 милиони евра и 3,8 милиони евра, соодветно), наспроти зголемувањето на дефицитот кај стоковната размена за 2,5 милиони евра.

Кај финансиската сметка ревизијата доведе до намалени нето-обврски за 15,7 милиони евра, главно како резултат на намалувањето на нето-обврските кај директните инвестиции за 19,2 милиона евра, додека валутите и депозитите и трговските кредити имаат зголемување на нето-обврските за 1,9 милиони евра и 1,4 милиони евра, соодветно.

Ревизијата на податоците придонесе за намалување на грешките и пропустите за периодот јануари – септември 2022 година за 24,5 милиони евра.

Придружни информации

Временски серии податоци: годишни, квартални и месечни податоци за платниот биланс

Народна банка на Република Северна Македонија
Дирекција за статистика

http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Методолошки појаснувања: http://www.nbrm.mk/platen_bilans.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци
http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

Квартален платен биланс: 31 мај 2023 (референтен период, заклучно со март 2023 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).